

STATISTILISED ÜKSUSED

Statistilised üksused riikliku statistika tegemisel

[Riiklik statistika](#) kajastab ühiskonna olukorda ja muutusi ning annab teavet rahvastiku, sotsiaalvaldkonna, majanduse ja keskkonna arengu kohta. Riiklik statistika on kooskõlas rahvusvaheliste klassifikaatorite ja meetoditega ning statistikat tehakse statistiliste üksuste kohta. Statistiline üksus on objekt või subjekt, keda või mida kirjeldavaid andmeid riikliku statistika tegemisel kogutakse, töödeldakse ja levitatakse. Majandusstatistikas on põhiline statistiline üksus ettevõtte.

Ettevõtte kui statistiline üksus

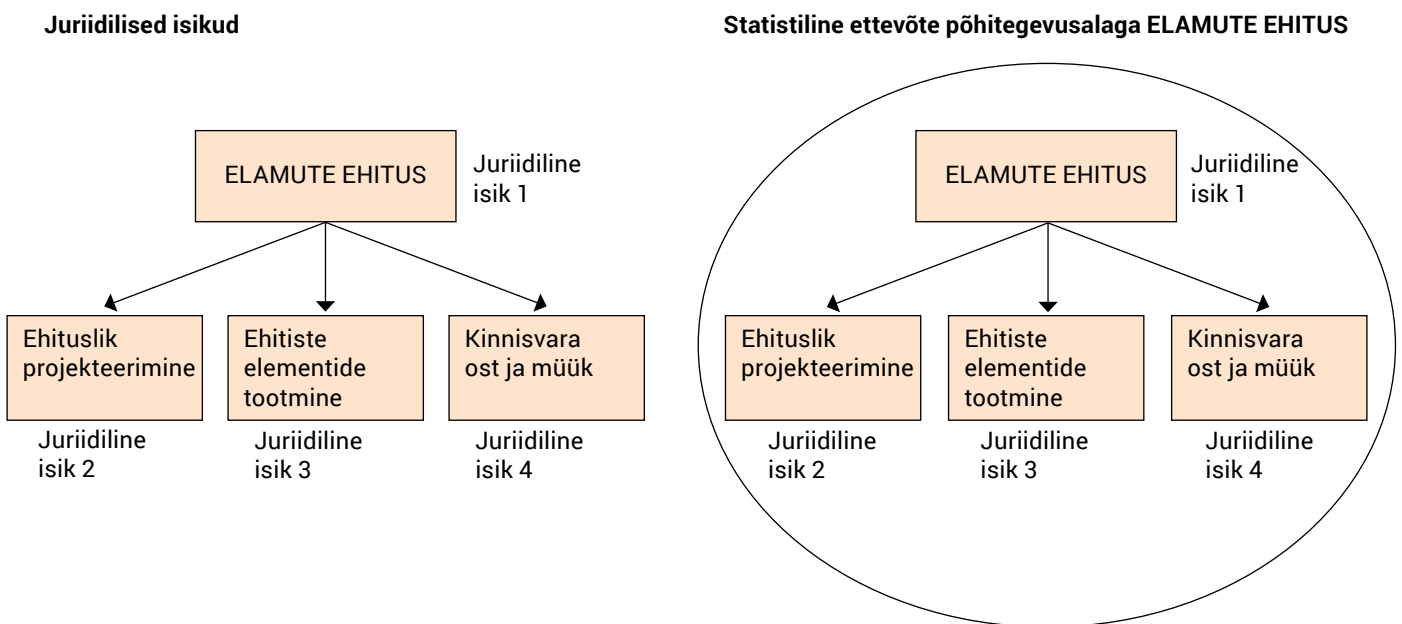
[Euroopa Liidu määratluse](#) järgi on ettevõtte organisatsiooniline üksus, mis toodab kaupu või teenuseid ja koosneb ühest juriidilisest isikust või ühe kontserni juriidiliste isikute rühmast. Ettevõtte on oma otsuste tegemisel, eriti käibevahendite paigutamisel, teatavas ulatuses sõltumatu ning tegutseb ühel või mitmel tegevusalal ühes või mitmes kohas.

Üldjuhul on ettevõtte üks juriidiline isik, kuid ettevõtte võib koosneda ka mitmest üksusest (aktsiaseltsist, osaühingust, usaldusühingust, täisühingust, tulundusühingust) või välismaa äriühingu filiaalist. Füüsilisest isikust ettevõtja on statistiliste üksuste määratluse põhjal samuti ettevõtte.

Ettevõtte võib koosneda mitmest juriidilisest isikust, kui on täidetud järgmised tingimused:

- 1) ühe kontserni juriidilised isikud tegutsevad ainult teiste sama kontserni juriidiliste isikute kasuks kas äri- või halduslikel eesmärkidel ning nende tooted või teenused ei lähe turule (vertikaalintegratsioon). Seda käsitletakse teenindatava juriidilise isiku abitegevusena ja majandusstatistika tegemisel ühendatakse juriidilised isikud üheks ettevõtteks;

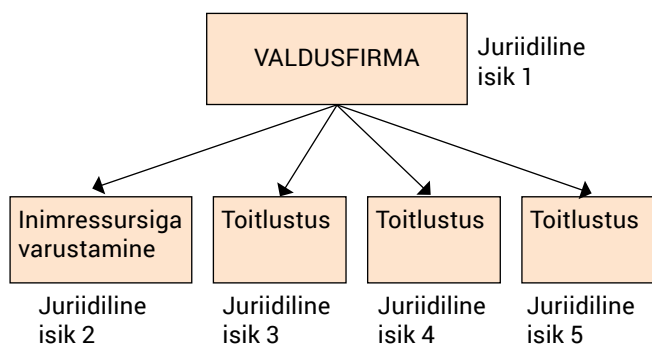
Joonis 1. Näide vertikaalintegratsiooni kohta

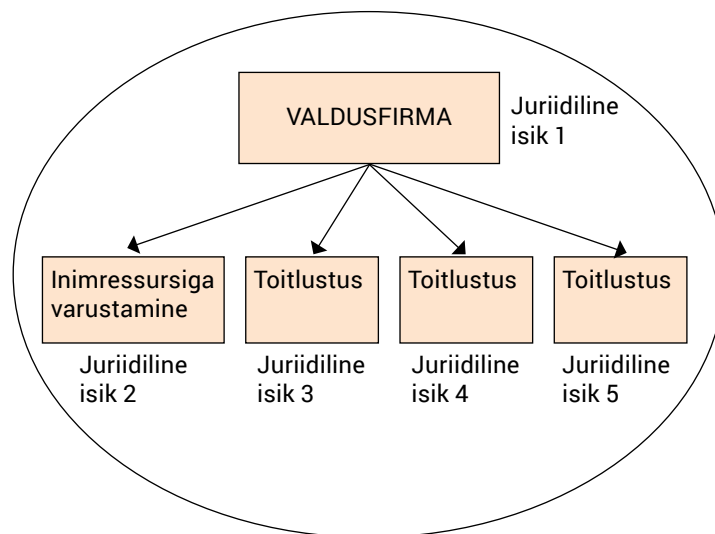
- 2) äri on korraldatud nii, et ühes kontsernis on mitu sama tegevusalaga juriidilist isikut (horisontaalintegratsioon). Sellistel juhtudel on enamasti olemas kontsernisisene müük ja omavahel vahetatakse ka tootmisfaktoreid (nt tööjõud).

Joonis 2. Näide horisontaalintegratsiooni kohta

Juriidilised isikud

Statistiline ettevõtte põhitegevusalaga TOITLUSTUS

Milleks moodustatakse statistilisi ettevõtteid?

Statistiliste ehk mitmest juriidilisest isikust koosnevate ettevõtete moodustamise eesmärk on teha kvaliteetset statistikat, s.t hinnata majanduse tegelikku olukorda võimalikult täpselt. Statistiliste ettevõtete moodustamise algatab Statistikaamet, kes pöörduv vastavate ettepanekutega suuremate, Eesti majandust enim mõjutavate kontsernide poole. Ühte statistilisse ettevõttesse kuuluvate juriidiliste üksuste tootmisfaktorite (nt tööjõud) ühendamine ja sisekäibe eemaldamine võimaldab vältida andmete dubleerimist. Samuti aitab see optimeerida halduskoormust, sest mitme juriidilise isiku asemel esitab andmeid üks ettevõtte.

Statistiliste ettevõtete moodustamise mõju

Riiklikus statistikas vaadeldakse statistilise ettevõtte koosseisus olevate juriidiliste isikute andmeid konsolideeritud. Konsolideeritud andmetes võivad olla eri tegevusalade juriidiliste isikute andmed. Seetõttu erineb riiklik statistika nende andmeallikate põhjal koostatud andmetest, mille alus on juriidiliste isikute andmed. Erinevused on ettevõtete arvus, nende tegevusvaldkondadeks jaotamises ja eri valdkondade statistikas.